

Voksnes læring i Innlandet

Harmonisering av tjenestetilbud og organisering

Innhold

Innledning	3
1. Voksnes læring	5
1.1 Rett til videregående opplæring	5
1.2 Karrierveiledning for voksne	7
1.3 Opplæring og karrierveiledning for asylsøkere og innvandrere	7
1.4 Desentralisert fag- og høyskoleutdanning	7
2. Fylkeskommunens forsterkede kompetansepoltiske rolle	8
3. Fremtidig modell for organisering av voksnes læring i Innlandet	9
3.1 Modell A: Ni kompetanse- og karrieresentre for voksnes læring.....	9
3.2 Modell B: Ett kompetanse- og karrieresenter og voksnes læring innlemmet i de videregående skolene i Innlandet	12
4. Øvrige forhold.....	14
Fylkesdekkende senter for nettundervisning – Trysil vgs	14
Kompetanse- og karriersenter i Gran	14
5. Økonomiske og administrative forhold – til videre utredning	14

Innledning

I dette høringsnotatet gis det en beskrivelse av modeller for harmonisering av tjenestetilbud og framtidig organisering av voksnes læring i Innlandet fylkeskommune. Modellene skal ivareta både det utvidede lovpålagte ansvaret som fylkeskommunen har for voksnes læring, og de nye nasjonale forventningene til fylkeskommunens rolle som regional kompetansepolitisk aktør.

Voksnes læring i Innlandet fylkeskommune består i dag av senterne for voksnes læring (SVL) i tidligere Hedmark, Karrieresenter Hedmark på Hamar, Fylkesdekkende senter for nettundervisning, Karriere Oppland i tidligere Oppland og enheten for voksnes læring i sentraladministrasjonen. Disse har ulike oppgaveportefølje, og de er noe ulikt dimensjonerte i forhold til antall innbyggere de skal ivareta. Den ulike organiseringen og oppgaveløsningen er videreført fram til ny organisering av voksnes læring blir vedtatt og implementeres i Innlandet fylkeskommune.

Både fellesnemnda for sammenslåingen av Hedmark og Oppland fylkeskommuner og fylkestinget i Innlandet fylkeskommune har vedtatt at det skal utarbeides en ny, felles organisering av voksnes læring. Ambisjonene i Innlandet fylkeskommune er høye for å kunne gi god og relevant voksenopplæring i fylkeskommunal regi i hele fylket og samtidig ivareta oppgaver knyttet til den utvidede samfunnsutviklingsrollen. Den nye organiseringen skal være fremtidsrettet, slik at innbyggerne får muligheten til å «lære hele livet», og slik at arbeids- og næringslivet får dekket behovet for kompetent arbeidskraft.

Hovedutvalg for utdanning behandlet 17. mars sak om utsending av høringsnotat om voksnes læring i Innlandet. Utvalget fattet følgende vedtak:

1. Innlandet fylkeskommune skal gi et likeverdig og kvalitativt godt tilbud om videregående opplæring for voksne, og ivareta den forsterkede kompetansepolitiske rollen som er tillagt fylkeskommunene gjennom regionreformen.
2. Hovedutvalg for utdanning ber fylkeskommunedirektøren legge høringsnotat om voksnes læring og harmonisering av tilbud og framtidig organisering ut på høring til kommuner, regionråd, NAV og andre samarbeidsparter. Høringsperioden går frem til 28.04.2021.
3. Hovedutvalg for utdanning ber fylkeskommunedirektøren legge saken frem for endelig behandling i fylkestinget i juni 2021. I denne saken gjøres det også en nærmere vurdering av økonomiske og personmessige konsekvenser av modellene som fremmes.
4. Hovedutvalg for utdanning vil vektlegge en desentralisert modell med sjølstendig satsing på voksnes læring, og hvor det er god samhandling med videregående skoler, Fagskolen i Innlandet, Universitets- og høgskolesektoren, kommunene, arbeidslivet og andre aktører.

Med utgangspunkt i utfordringsbildet, den nasjonale kompetansepolitiske strategien for perioden 2017-20 samt regionale forventninger og vedtak i fylkestinget, vil hovedmålet for Innlandet fylkeskommunes satsing på voksnes læring være å bidra til at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir Innlandet og Norge et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor, og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet. Voksnes læring skal være et viktig verktøy for samfunnsutviklingen i Innlandet fordi:

- Alle innbyggerne i fylket får muligheten til å lære gjennom hele livet.
- Kompetanse kvalifiserer for deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.

- Næringslivet og offentlig sektor får tilgang på nødvendig kompetanse som sikrer omstillingsevne, konkurransekraft og kvalitet i vare- og tjenesteproduksjonen.

Hovedutvalg for utdanning har vedtatt at fylkeskommunedirektøren legger ut en skisse med to hovedmodeller på høring. Det er ønskelig med tilbakemeldinger på:

- Hvilken modell ivaretar best voksnes læring i Innlandet og fylkeskommunens utvidede rolle som kompetansepolitisk aktør?
- Hva er sentrale faktorer som må ivaretas når det gjelder tjenestetilbudet innenfor voksnes læring?
- Hva er viktig å vektlegge når det gjelder organisering av tilbudet til voksne?

Vi setter stor pris på tilbakemeldinger fra kommuner, regionråd, NAV og andre samarbeidsparter og brukere.

Høringsfristen er satt til 28. april.

Høringssvar sendes postmottak@innlandetfylke.no.

Nærmere informasjon om høringsprosessen, frister og kontaktpersoner ligger på Innlandet fylkeskommune sin hjemmeside:

<https://innlandetfylke.no/tjenester/skole-og-opplaring/opplaring-for-voksne/omorganisering-voksnes-laring/>

Tron Bamrud

Fylkeskommunedirektør
Innlandet fylkeskommune

1. Voksnes læring

Hovedoppdragene til voksnes læring i Innlandet fylke er at alle voksne har en fullført og godkjent videregående opplæring. Videre er det viktig å se voksnes læring som en sentral del av den regionale kompetansepolitikken hvor både enkeltpersoner, virksomheter og næringer får dekket behovet for kompetanse. På den måten skal voksnes læring bidra til at flere er kvalifiserte for arbeid og at arbeids- og næringsliv til enhver tid får dekket sitt behov for kompetent arbeidskraft. Prøver meg på å stokke på dette avsnittet under her:

Voksnes læring skal bidra til at flere er kvalifiserte for arbeid, og at arbeids- og næringsliv til enhver tid får dekket sitt behov for kompetent arbeidskraft. Ut fra dette er det viktig å se voksnes læring som en sentral del av den regionale kompetansepolitikken hvor både enkeltpersoner, virksomheter og næringer får dekket behovet for kompetanse.

Voksnes læring defineres bredere enn begrepet «voksenopplæring». Forskjellen ligger i at voksnes læring omfatter læring på mange ulike opplæringsarenaer både innenfor det tradisjonelle utdanningssystemet, men også utenfor utdanningssystemet. Eksempler på dette er opplæring på arbeidsplassen, opplæring i frivillig sektor og opplæring hjemme og på digitale plattformer. Voksnes læring forutsetter stor grad av fleksibilitet og tilrettelegging, hvor det tas hensyn til livs- og arbeidssituasjonen til den enkelte og hvor den voksnes livserfaring brukes aktivt inn i opplæringen.

Voksnes læring omfatter både formell og ikke-formell opplæring. Læringsaktiviteter som ikke gir studiepoeng, vitnemål, sertifisering m.m. er i seg selv viktig for samfunnsdeltakelse, inkludering og motivasjon for formell læring. Slik sett er også den ikke-formelle opplæringen en viktig del av helheten i voksnes læring, selv om denne delen ikke omtales videre her.

For Innlandet fylkeskommune vil følgende inngå i voksnes læring:

- Videregående opplæring for voksne
- Karriere – og studieveiledning
- Tilrettelegging for desentral fagskole/høgere utdanning i samarbeid med fagskole, desentrale høgskolesentre og UH-sektoren
- Nettverksutvikling og innhenting av kompetansebehov
- Motivasjon og rekruttering
- Opplæring og karriereveiledning tilrettelagt for innvandrere

I tillegg vil også en styrking av rådgivingstjenesten i det 13-årige skoleløpet inngå i voksnes læring. Utover dette skal også fylkeskommunens forsterkede kompetansepolitisk rolle og rollen som regional utviklingsaktør operasjonaliseres gjennom samhandling og ulike partnerskap med eksterne aktører.

1.1 Rett til videregående opplæring

Fylkeskommunen har et lovpålagt ansvar for å tilby videregående opplæring til voksne over 25 år som har rett til videregående opplæring. Voksne skal i hovedsak få et tilbud særskilt organisert for dem, og det er skoleeiers ansvar å tilrettelegge for dette i samsvar med den enkeltes livssituasjon, forutsetninger, evner og behov. Denne tilpasningen er i første rekke knyttet til tid, sted, lengde, progresjon og at opplæringen bygger på den voksnes formal- og realkompetanse.

Som en del av helhetsvurderingen ved tilrettelegging av opplæringslengde, må fylkeskommunen blant annet se på hvor lang tid det aktuelle opplæringsløpet tar ifølge Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Fylkeskommunen kan strekke opplæringen ut over lengre tid for å gi den voksne mulighet til å kombinere opplæringen med for eksempel arbeid, omsorgsoppgaver eller liknende. Fylkeskommunen kan også tilpasse opplæringsmengden og antall timer som tilbys. Voksne kan søke om inntak til videregående opplæring uavhengig av den generelle søknadsfristen. Opplæringstilbud kan derfor settes i gang på forskjellige tider av året. Regelverket sier ikke noe eksplisitt om hvor lang tid det skal ta før den voksne får et tilbud.

Retten til videregående opplæring for voksne gjelder for alle over 25 år som har fullført grunnskolen, men ikke videregående opplæring. I tillegg gjelder retten for:

- Voksne som har fullført videregående opplæring i et annet land, men som ikke har fått godkjent opplæringen som studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge,
- Søkere fra utlandet med videregående opplæring fra hjemlandet, men med behov for norsk og engelsk for å komme videre inn i høgskolesystemet,
- Voksne med rett til påbygg til generell studiekompetanse, og
- Ungdom med rett til videregående opplæring, som etter søknad, og når det foreligger særlige grunner, tar ut retten til voksnes læring jf. opplæringsloven.

Nasjonalt er det varslet en ny stortingsmelding om videregående opplæring denne våren. Videre er Kunnskapsdepartementet godt i gang med å utarbeide forslag til ny opplæringslov. Det pågående arbeidet er blant en oppfølging av NOU 2019: 25 Med rett til å mestre (Lied-utvalget) og NOU 2019: 23 Ny opplæringslov (Opplæringslovutvalget). Begge utredningene foreslår utvidede rettigheter til videregående opplæring for voksne. Det vil i neste omgang bety utvidet ansvar for fylkeskommunen innenfor voksnes læring. Ny organisering av voksnes læring i Innlandet må derfor innrettes slik at det uten for store omkostninger kan tilpasses nye lovkrav. Ungdomsretten vurderes bla. fjernet og kan bli erstattet med fullføringsrett.

Andre forslag til endringer i ny opplæringslov:

- Retten til videregående opplæring skal også omfatte dem som etter nåværende regelverk har brukt opp ungdomsretten uten å ha bestått videregående opplæring.
- Voksne gis rett til inntak på 1 av 3 søkte utdanningsprogrammer slik som ungdom.
- Voksne som har videregående opplæring fra før, får rett til opplæring som fører fram til én ny yrkeskompetanse.
- Voksne med betydelig realkompetanse knyttet til en bestemt sluttkompetanse skal ha rett til inntak til opplæring med denne sluttkompetansen som mål.
- Det bør vurderes om voksenopplæringen kan bygges rundt moduler og realkompetansevurdering i tråd med pågående forsøk.
- Realkompetansevurdering blir en obligatorisk del av fylkeskommunens søknadsbehandling og ikke kun gjennomføres etter ønske fra den enkelte søker.
- Det utvikles styringsinformasjon på regionalt og nasjonalt nivå knyttet til voksenopplæringen.
- Det utredes om fylkeskommunen bør få et større ansvar for voksne som har utbytte av å kombinere grunnskole og videregående opplæring.
- Det igangsettes et arbeid for å vurdere hvordan NAV og fylkeskommunene kan samarbeide tettere om å gi voksne arbeidssøkende formell kompetanse på videregående nivå.

1.2 Karrierveiledning for voksne

I tillegg til videregående opplæring for voksne, har fylkeskommunen også et lovpålagt ansvar for karrierveiledning til voksne. Etter endringer i opplæringsloven gjeldende fra 1.1.2021 skal fylkeskommunen ha et tilbud om gratis karrierveiledning for alle som er bosatte der, og samarbeide med Arbeids- og velferdsetaten om dette tilbudet. Den nye integreringsloven som ble vedtatt av Stortinget høsten 2020, har til hensikt at innvandrere skal tidlig innlemmes i det norske samfunnet og bli økonomiske selvstendige. I den nye loven står det at karrierveiledningen skal bidra til at den enkelte tar informerte valg om arbeid og utdanning og til at introduksjonsprogrammet blir tilpasset den enkeltes behov og at fylkeskommunen skal sørge for karrierveiledningen.

Utover de lovpålagte oppgavene til fylkeskommunen innenfor karrierveiledningsfeltet, er det i nasjonal kompetansepolitisk strategi (2017-2021) et uttalt mål å sørge for tilgang til karrierveiledning og et helhetlig system for karrierveiledning, med særlig vekt på de regionale karrieresentrene. Kompetansen til karrierveiledere og rådgivere, inkludert kunnskap om arbeidsliv, arbeidsmarkedets behov for kompetanse, seniorperspektivet, integreringsperspektivet og samisk kultur- og næringsliv fremheves som viktig å styrke ytterligere.

1.3 Opplæring og karrierveiledning for asylsøkere og innvandrere

Integrering av asylsøkere og innvandrere med høy arbeidsdeltakelse og deltakelse i kompetansegivende aktiviteter er viktig for samfunnsutviklingen. I ny lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven), har fylkeskommunen fått et større ansvar enn tidligere. Det får konsekvenser for oppgaveløsningen og organiseringen av tilbud tilrettelagt for denne målgruppen. Dette gjelder som tidligere omtalt både innenfor opplæringen organisert for voksne og karrierveiledningen.

1.4 Desentralisert fag- og høgskoleutdanning

Meld. St. 5 (2019-20) *Levende lokalsamfunn for fremtiden* (distriktsmeldingen) peker på at lokalisering av universiteter og høgskoler har betydning for rekruttering av kompetent arbeidskraft regionalt. Fleksible utdanningstilbud bidrar til bredere geografisk rekruttering, og er en nyttig modell for dem som kombinerer studier med jobb og familie. Økt fleksibilitet i høyere utdanningstilbud bidrar til utvikling av nye utdannings- og læringsmodeller, der hyppigere bruk av modulbasert utdanning og flere varianter av steds-, samlingsbasert og nettbasert undervisning, vil være typiske kjennetegn. NOU 2020:15 *Det handler om Norge — konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene* peker på at utbyggingen av et desentralisert utdanningssystem har vært viktig både for å øke rekrutteringen til utdanning i distriktskommuner og for å sikre tilførsel av kompetent arbeidskraft til privat og offentlig sektor.

I Utdannings- og forskningskomiteen sin merknad til Meld. St. 14 (2019-20) *Kompetansereformen – Lære hele livet* understrekes regionale kompetanse- og karrieresentre som en sentral samarbeidspartner for andre utdanningsleverandører. Sentrene er en viktig bidragsyter for å nå regjeringens mål om at utdanningssektoren skal dekke kompetansebehov, megle frem studietilbud og levere fleksible utdanningsformer til innbyggerne der de jobber og bor. Komiteen vektlegger at sentrene har en forutsigbar finansiering, og blir anerkjente som en viktig ressurs i kompetansepolitikken. Sentrene fungerer som utdanningsleverandørenes «forlengede arm», både når det gjelder å fange opp behov og utvikle kurs og utdanningstilbud som kommer fylkeskommunen, næringslivet og kommunene til gode.

Nasjonalt tilbys i dag desentrale fag- og høgskolestudier gjennom ulike modeller. Det finnes både stiftelser, ulike kommunale foretak, aksjeselskap, prosjekter m.m. I hovedsak er eierskapet lokalt, gjerne med kommunene i førersetet, men det finnes også modeller der fylkeskommunen har en større og mer aktiv rolle. I noen tilfeller er også utdanningsleverandørene og/eller det private næringslivet med på styrings- og eiersiden av sentrene.

I tidligere Hedmark og Oppland er det ulike rammer for drift av tilbudet. I Oppland har denne rollen vært en integrert del av porteføljen ved alle karrieresentrene, finansiert og drevet av fylkeskommunen. I Hedmark har vi Tynset Studie- og høgskolesenter som drives av seks kommuner med Tynset som vertskommune og støtte fra fylkeskommunen til leie av lokaler. Her er også etablert et treårig utviklingsprosjekt. I Hedmark ved Campus Trysil drives senteret av Trysil kommune, med støtte fra fylkeskommunen til leie av lokaler. Høgskolestiftelsen Kongsvinger er i tillegg en stiftelse med tilskudd fra Kongsvinger kommune og Høgskolen i Innlandet samt noe prosjektf finansiering.

Sentrene driftes på ulike måter, er ulikt organisert, har forskjellig eierskap og ulike porteføljer. En fellesnevner er at de alle har vokst fram ut fra lokalt behov. Strukturendringene i utdanningssektoren har ytterligere aktualisert utdanningssentrene og karrieresentrene sin rolle som lokal motor, møgler og møteplass. I tidligere Hedmark er sentrene i større grad uavhengig organisert, der fylkeskommunen har en noe mindre rolle ut over økonomisk og praktisk støtte. Sentrene har vært delaktige i nasjonale nettverk og portaler for distribusjon og studietilbud, men har også i stor grad framforhandlet egne avtaler/leveranser direkte med utdanningsinstitusjonene. Karriere Oppland (tidl. Opus) har fra 1990-tallet samarbeidet med fagskole- og høgskolesektoren om tilrettelegging for desentrale studier, og hadde i 2020 om lag 430 høgskolestudenter med tilknytning til sentrene.

Fylkeskommunen kan velge ulike roller i en framtidig modell for et desentralisert fag- og høgskoletilbud:

- Akseptere at historikk, ulikheter i geografi og demografi tilsier at man skal dyrke frem eksisterende lokale varianter og styrke egenarten til sentrene basert på lokale forhold.
- Etablere en ansvarlig part som følger opp de ulike sentrene og sikrer at fylkeskommunens mål nås – og sikre bistand til rammebetingelser som lokaler, økonomisk grunnstøtte m.m.
- Velge å bli en partner i sentrene der man har en mer perifer rolle i dag, og samtidig bevare eierskapet der en allerede har en styrende rolle.
- Styring, ledelse og eierskap er lokalt fundert sammen med kommuner og lokalt næringsliv.
- Sentrene driftes på ulike måter, er ulikt organisert, har forskjellig eierskap og ulike porteføljer.

2. Fylkeskommunens forsterkede kompetansepolitiske rolle

Fylkeskommunene har gjennom regionreformen fått et forsterket ansvar for den regionale kompetansepolitikken, og det er fylkeskommunene som skal legge til rette for at arbeidslivet i sitt område har tilgang til den kompetansen arbeidslivet trenger. Dette er en nasjonal forventning til fylkeskommunen. Livslang læring favner både uformell og ikke-formell læring som bidrar til at mennesker utvikler seg og får bedre forutsetninger til å mestre hverdagslivet og å delta aktivt i samfunnet. Samfunnsengasjement, blant annet innenfor idrett, kultur, frivillig arbeid eller politikk, er et viktig bidrag til å skape et bærekraftig samfunn. Forskning viser at både uformell og ikke-formell læring kan ha en positiv effekt på formell læring ved at den enkelte får selvtillit og motivasjon til å øke sin formelle kompetanse.

Gjennom kompetansereformen skal fylkeskommunen ta en aktiv rolle for å koordinere og samordne tiltak som bidrar til bedre samsvar mellom tilbud og etterspørsel av kompetanse. Fylkeskommunen får en meglerrolle mellom institusjoner som tilbyr kompetansehevende tiltak og virksomheter og

enkeltpersoner som etterspør ny og mer kompetanse. Den nye kompetansemodellen innbefatter alle disse elementene. Samtidig er det viktig at fylkeskommunen har et apparat som sørger for et kontinuerlig oppdatert kunnskapsgrunnlag på det kompetansepoltiske feltet. På den måten er det mulig å legge et solid grunnlag for å ta gode beslutninger og iverksette nødvendige tiltak slik at både enkeltpersoner og virksomheter får dekket sitt behov for ny kompetanse. For å få til dette på en måte som samsvarer med den nye kompetansemodellen, må fylkeskommunen ha en bred tilnærming til voksnes læring og ta hensyn til ulikhetene i kompetansebehovene rundt omkring i hele Innlandet. Arbeidet med å harmonisere og organisere voksnes læring i Innlandet, vil derfor preges av det forsterkede ansvaret fylkeskommunen har i den regionale kompetansepoltikken. I forlengelsen av det forsterkede ansvaret i kompetansepoltikken, følger det også at fylkeskommunen som utdanningstilbyder og tilbyder av karriereveiledningstjenester må levere disse tjenestene med høy kvalitet. Den videregående opplæringen som fylkeskommunen tilbyr voksne skal tilrettelegges, organiseres og gis med høy faglig og pedagogisk kvalitet.

Det innebærer at fagkompetansen og den pedagogisk kompetanse som allerede er ute i de videregående skolene må anvendes på en slik måte at den gir høy kvalitet også i voksnes læring. Dette gjøres enten gjennom avtaler mellom opplæringsstedet/den enkelte videregående skole og ansvarlig senter for voksnes læring eller gjennom årsplaner ved den videregående skolen senteret for voksnes læring ligger.

3. Fremtidig modell for organisering av voksnes læring i Innlandet

Det gis videre en beskrivelse av to hovedmodeller for organisering av voksnes læring: **A og B**. Begge de to hovedmodellene ivaretar overordnede hensyn om at fylkeskommunen skal levere kvalitativt gode tjenester til innbyggerne, kommunene og bedriftene i Innlandet og at ressursene anvendes effektivt og målrettet.

Modell A har to alternative styringslinjer:

- **A1** med styringslinje fra kompetanse og tannhelsesjefen til rektor
- **A2** med styringslinje fra kompetanse- og tannhelsesjefen til daglige ledere i egne kompetanse- og karrieresentre.

Modell B har en styringslinje:

- **B** med styringslinje fra kompetanse- og tannhelsesjefen til rektor

Begge de to hovedmodellene er utarbeidet etter følgende prinsipper:

- Bygge videre på kompetanse og kompetansemiljø knyttet til voksnes læring
- Ivareta lovpålagte oppgaver og utvikle fylkeskommunens forsterkede kompetansepoltiske rolle i samfunnsutviklingen og for den enkelte deltaker i voksnes læring.
- Være fleksibel og raskt kunne tilpasses arbeidslivets endrede kompetansebehov og nye oppgaver innen voksnes læring.

3.1 Modell A: Ni kompetanse- og karrieresentre for voksnes læring

For å oppnå målet om nærhet til brukerne og fylle den utvidede rollen som regional samfunnsutvikler, foreslås det her en hovedmodell med ni kompetanse- og karrieresentra. Alle sentrene løser kjerneoppgaver knyttet til videregående opplæring for voksne, karriereveiledning og lokal kontaktflate mot arbeids- og næringsliv og lokalt NAV.

I tillegg til karriereveiledning og opplæringsaktiviteter, skal sentrene samordne kunnskap om kompetansebehov og kompetansetilbud i sin region. Sentrene vil få en aktiv rolle i samhandlingen med kommunene, arbeids- og næringsliv, utdanningstilbydere og andre viktige kompetansepoltiske aktører. På den måten vil fylkeskommunen samlet sett få et godt kunnskapsgrunnlag for kompetansepoltikken. Kompetanse- og karrieresentrene lokaliseres slik:

- Elverum
- Gran*
- Gjøvik
- Hamar
- Kongsvinger
- Lillehammer
- Nord-Aurdal
- Sel
- Tynset

(*Kompetanse- og karrieresenter i Gran er gitt egen omtale i kap. 4.)

Et viktig prinsipp er at sentrene er godt tilgjengelige for alle som har behov for karriereveiledning og opplæring. Sentrene må også være lett tilgjengelige for næringslivet og utdanningstilbydere slik at samhandlingen også mot disse miljøene blir god.

Det kan være aktuelt med noe differensiering i oppgaveporteføljen mellom sentrene ved at enkelte oppgaver samles til færre sentre eller ett senter. Eksempler på dette kan være saksbehandling knyttet til Vigo.no, vurdering av retten til videregående opplæring, utstedelse av enkeltvedtak og kontakt med utdanningstilbydere som f.eks. fagskole og høyere utdanningsinstitusjoner.

Selv om sentrene er forskjellige og kan ha ulik oppgaveportefølje, skal alle sentrene legge godt til rette for at brukerne lett finner fram og blir veiledet videre til den tjenesten de ønsker seg. Det er viktig at terskelen for å oppsøke et kompetanse- og karrieresenter er lav, og døren inn til tjenesten er åpen for alle voksne.

Nedenfor ser vi kort nærmere på de to alternative løsningene innenfor modell A; hvor ulikheten er forskjellig intern styringslinje i Innlandet fylkeskommune.

Modell A1 – kompetanse- og karrieresentre integrert i videregående skoler

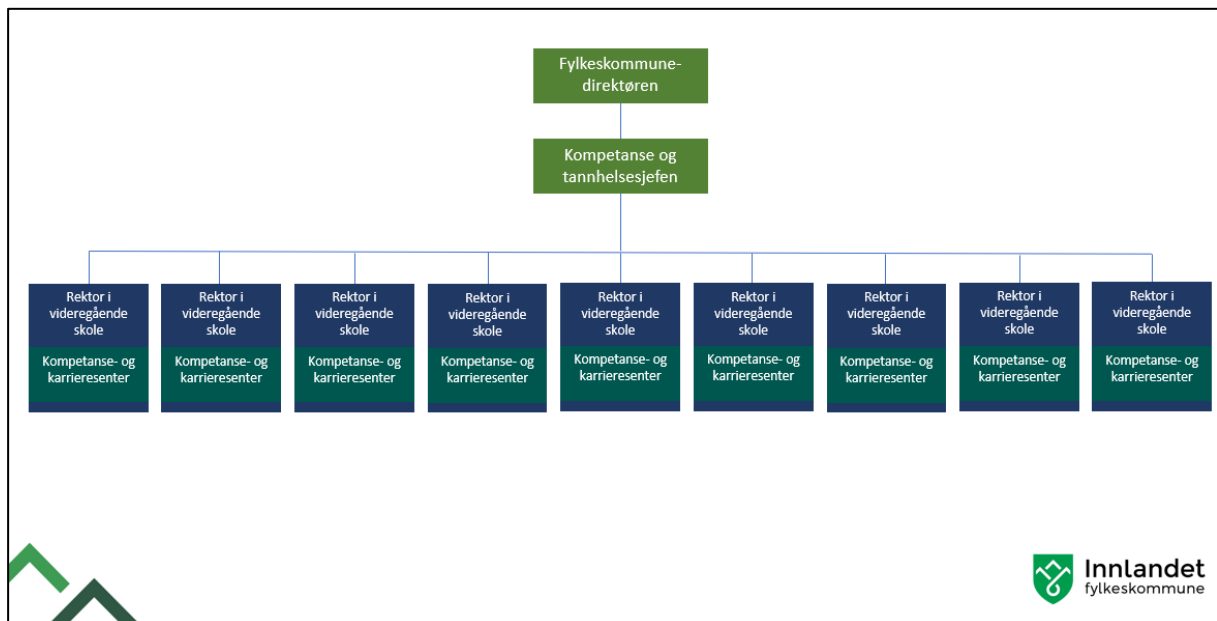
Modellen med ni kompetanse- og karrieresentre organiseres ved at sentrene legges til en videregående skole med rektor som overordnet leder. Rektor rapporterer til kompetanse- og tannhelsesjefen. Enhet for voksnes læring koordinerer og støtter opp om oppgavene i de videregående skolene. Effektiv og god oppgaveløsning innenfor voksnes læring og god samhandling med lokalt arbeids- og næringsliv og kommunene forutsetter dedikert ledelse og fagansvar.

Fordeler med modellen

- Tilgang til lærere som er del av et større fagfellesskap.
- Ressurseeffektivitet i forhold til mindre stillingsprosjekter. Lærere kan undervise både ungdom og voksne, uten at dette reguleres i egen avtale mellom skole og senteret for voksnes læring.
- Tilgang på støttesystemer på den videregående skolen som effektiviserer merkanlige oppgaver og forvaltning.

Fokusområder ved implementering av modellen

- Eierskap og ansvar knyttet til rollen som kompetanse og karrieresenter, sikre prioritering og kvalitet.
- Sikre god kontakt mellom de videregående skolene for å sikre felles forvaltningspraksis.
- Sikre en god balanse med fokus på både ungdomsopplæring og voksnes læring.
- Sikre en kommuniserbar og forståelig tilbudsstruktur og en ansvarsfordeling som er lett å forholde seg til for brukerne av voksnes læring.

Figur: Modell A1 innebærer at kompetanse- og karrieresentra er organiserte med styringslinje via rektor til kompetanse og tannhelsesjef.

Modell A2 – kompetanse- og karrieresentra som selvstendige enheter

Modellen med ni kompetanse- og karrieresentre organiseres som selvstendige enheter.

Daglige ledere ved sentrene rapporterer til Enhet for voksnes læring i Seksjon for regional kompetanseutvikling i avdeling for Kompetanse og tannhelse. Kompetanse- og tannhelsesjefen vil ha det overordnede ansvaret for voksnes læring, mens daglige ledere i sentrene vil ha det daglige og operative ansvaret etter nærmere gitte fullmakter og retningslinjer.

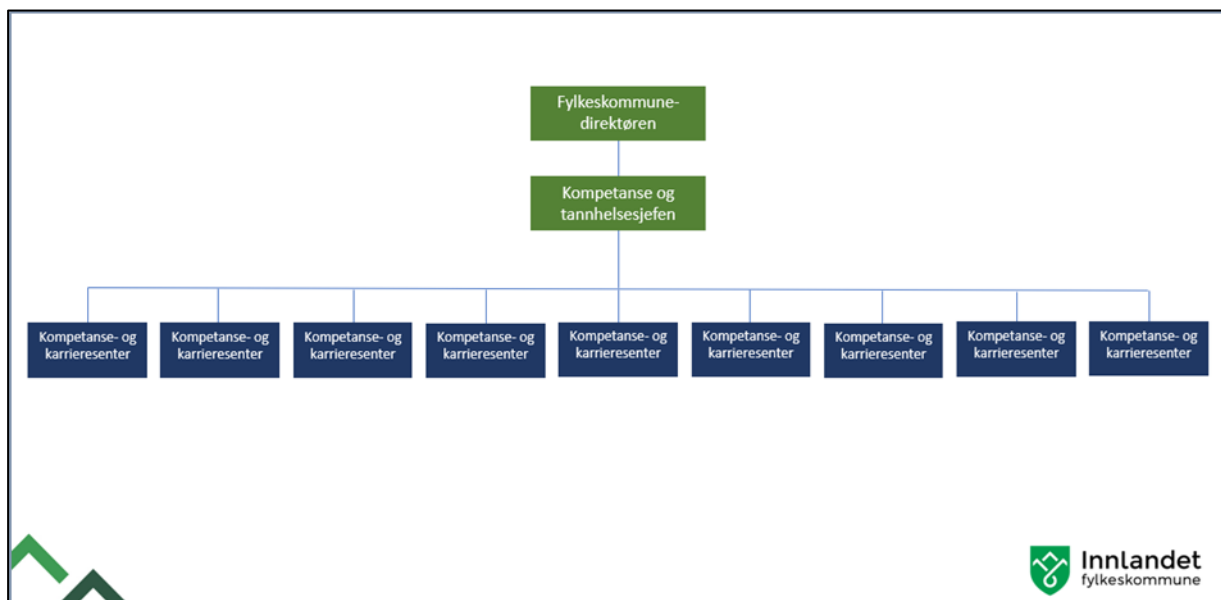
I modellen vil det legges opp til flere fysiske opplæringssteder, ved at sentrene kan tilby opplæringstiltak ved ulike videregående skoler i sin region der det er romkapasitet til dette. Å benytte videregående skoler som opplæringssted gir tilgang til spesialrom og andre nødvendige opplæringsfasiliteter og er ressursbesparende sammenlignet med å legge opplæringen utenfor skolen. I samhandlingen med de videregående skolene vil også en best mulig bruk av pedagogiske – og administrative ressurser og kompetanse stå sentralt. Dette kan løses ved å inngå en samarbeidsavtale med de aktuelle skolene. Slike avtaler finnes allerede i tidligere Oppland, og kan videreføres i hele Innlandet.

Fordeler med modellen

- Kompetanse- og karrieresentra som har et hovedfokus på tilrettelegging for voksnes læring.
- Faglig koordinering av sentrene fra kompetanse og tannhelsesjefen.
- Sentrene samarbeider med videregående skoler om å benytte lærerkompetansen lokalt, men er ikke avhengige av å følge skolenes disponering av lærekrefter.

Fokusområder ved implementering av modellen

- Sikre tett kontakt og samarbeidsavtaler mellom kompetanse- og karrieresentrene og de videregående skolene.
- Kommunerbar og forståelig struktur som synliggjør at vi er én regional kompetansepolitisk aktør som er lett å forholde seg til for brukerne av voksnes læring.
- Sikre god samordning, felles prioriteringer og godt samarbeid med ordinær videregående opplæring for helhetlig tenkning rundt videregående opplæring i Innlandet

Figur: Modell A2 innebærer kompetanse- og karrieresentra organisert som selvstendige enheter.

3.2 Modell B: Ett kompetanse- og karrieresenter og voksnes læring innlemmet i de videregående skolene i Innlandet

Den andre hovedmodellen - modell B - for organiseringen av voksnes læring er å ta utgangspunkt i de pedagogiske ressursene i de videregående skolene i Innlandet og innlemme karriereveiledning og opplæringstiltak organisert for voksne i skolene. I tillegg opprettes det et eget kompetanse- og karrieresenter for hele fylket. Senteret lokaliseres utenfor sentraladministrasjonen som en egen enhet, og hvor leder av sentret rapporterer til kompetanse- og tannhelsesjefen ved enhetsleder for voksnes læring i sentraladministrasjonen. Senteret vil være viktig for å skape en effektiv tilrettelegging av videregående opplæring for voksne gjennom de videregående skolene i Innlandet. Modellen innebærer at alle skolene som tilbyr opplæring organisert for voksne og karriereveiledning må tilpasse opplæringen og karriereveiledningen til voksnes behov og livssituasjon.

Eksempler på funksjoner som legges til kompetanse- og karrieresenteret

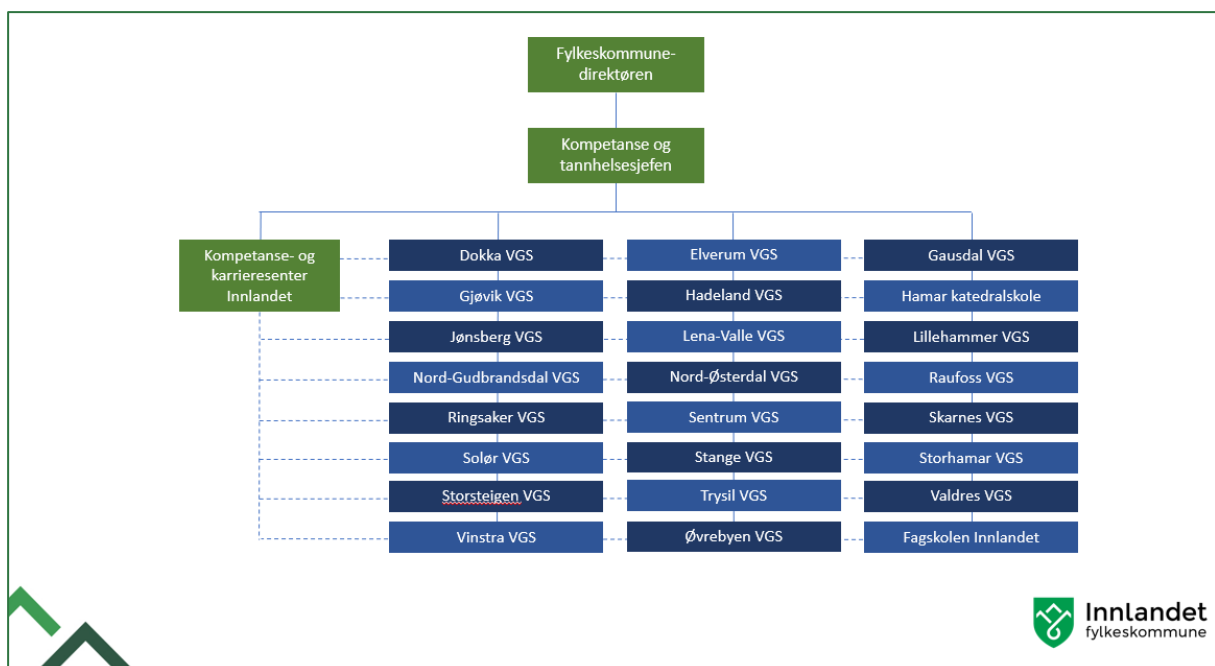
- Gi opplæring/veiledning i, og ha et operativt ansvar for, fagsystemer som avviker fra fagsystemer i ungdomsopplæringen.
- Motta søknader om realkompetansevurdering, tilrettelegge for gjennomføring og utarbeide kompetansebevis etter gjennomført realkompetansevurdering.
- Saksbehandling knyttet til blant annet rettsvurdering av søkere og utarbeidelse av enkeltvedtak.
- Være brukerkontakt mot søkere og henvise disse til aktuell videregående skole.
- Koordinere opplæringstilbud i skolene
- Følge opp karriereveiledningsområdet, og bidra til utvikling og tilgjengelighet for alle.
- Koordinere og sammenfatte opplysninger ved behov, f.eks rapportering til sentrale myndigheter.
- Ivareta prosjektledelse i større prosjekter som berører flere avdelinger, som f.eks. modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY).

Fordeler ved modellen

- Redusere utgifter til ledelse og administrasjon og mer effektiv bruk av lærerressursene.
- En mer aktiv og samordnet bruk av yrkesfagkoordinatorene i videregående skolene knyttet til voksnes læring, bedriftskontakter og inngåelse av lærekontrakter.
- God samordning av videregående opplæring og karriereveiledning for voksne med den ordinære videregående opplæring (16–19 år)

Fokusområder ved implementering av modellen:

- Sikre kvalitet og ivareta den utvidede kompetansepoltiske rollen til fylkeskommunen
- Tydeliggjøre grensesnitt, styringslinjer og kommunikasjon mellom kompetanse- og tannhelsesjefen, rektor, enhet for voksnes læring og karriere- og kompetansesenteret
- Tilrettelegge opplæring spesielt tilrettelagt for voksne
- Kommuniserbar og forståelig struktur som er lett å forholde seg til for de som er utenfor.
- Tilgjengelighet til opplæring- og karriereveiledning

Figur: Modell B - Ett selvstendig kompetanse- og karrieresenter som koordinerer videregående opplæring for voksne gjennom de videregående skolene i Innlandet. Her er også Fagskolen Innlandet lagt inn som leverandør av opplæringstilbud rettet inn mot voksne

4. Øvrige forhold

Fylkesdekkende senter for nettundervisning – Trysil vgs

Det er i modellen ikke tatt stilling til organiseringen av nettbasert opplæring for voksne og herunder fylkesdekkende senter for nettundervisning ved Trysil videregående skole. Begrunnelsen for å avvente framtidig organisering av nettbasert opplæring for voksne ligger blant i at det pågår et arbeid med ny opplæringslov hvor det er varslet at det blir nye bestemmelser som regulerer bruk av fjernundervisning/nettbasert undervisning. Opplæringslovutvalget som i desember 2019 la fram NOU 2019:23 Ny opplæringslov foreslår å utvide muligheten for å tillate og gjennomføre opplæringen uten at læreren er fysisk til stede sammen med eleven som får opplæring, dersom læreren og eleven kan kommunisere effektivt med tekniske hjelpemidler, og kommunen/fylkeskommunen dessuten kan godtgjøre at det er gode grunner for å organisere opplæringen slik, og at opplæringen er trygg og pedagogisk forsvarlig.

NOU 2019:23 Ny opplæringslov var ute på høring våren 2020. På bakgrunn av blant annet innkomne høringsuttalelser tar regjeringen sikte på å legge fram et høringsnotat våren 2021 med forslag til ny opplæringslov. Lovforslaget om ny opplæringslov vil etter planen bli lagt fram for Stortinget våren 2022. I tillegg til opplæringslovutvalgets forslag til endringer i bestemmelser om fjernundervisning, vil også erfaringene med nedstengning av skoler med utvidet bruk av ulike digitale plattformer i opplæringen inngå i nye vurderinger knyttet til regler for fjernundervisning i opplæringen.

Kompetanse- og karrieresenter i Gran

Karrieresenteret på Hadeland som i dag er lokalisert til Gran kommune, leverer tjenester også til innbyggere i Viken fylkeskommune. Dette skjer etter egen avtale og er rettet mot innbyggerne i de to tidligere opplandskommunene Lunner og Jevnaker.

En viktig forutsetning for et eget kompetanse- og karrieresenter i Gran kommune er at avtalen med Viken fylkeskommune videreføres etter at nåværende avtale utløper i 2022.

5. Økonomiske og administrative forhold – til videre utredning

I forslaget til ny framtidig organisering av voksnes læring i Innlandet er det ikke foretatt beregninger av de økonomiske konsekvensene av modellene og ny oppgave- og funksjonsfordeling mellom de ni kompetanse- og karrieresentrene. Et utgangspunkt for tilpasning av aktiviteten i voksnes læring i Innlandet vil være forslaget til fylkesbudsjett 2021 – 2024. Anslaget for budsjetttildelingen for 2021 tar utgangspunkt i aktiviteten i 2020, hvor variasjonen i aktiviteten i voksnes læring i de to tidligere fylkene ble videreført. Sentrene i tidligere Oppland har hatt økonomisk handlingsrom som har gitt kapasitet til å ivareta dedikert ledelse, opprettholde god kontakt med næringsliv og kommuner, tilrettelegging for desentrale høgskolestudier, tilbud om karriereveiledning for alle over 19 år og ansvar for koordinering av det 13-årige skoleløpet. Aktiviteten i Hedmark har ikke hatt samme omfang, og budsjettet gir ikke rom for oppskalering til aktivitetsnivået i tidligere Oppland i alle kompetanse- og karrieresentrene i Innlandet. For å harmonisere tilbudet i hele fylket, og ivareta nye lovpålagte oppgaver, må det derfor foretas en ny ressursmessig fordeling for å gi et enhetlig tilbud i alle regioner.

I fylkestingets vedtak er det lagt inn en økning i 2022 på 3 mill. og ytterligere 2 mill. i 2023. Dette gir noe økt handlingsrom. For å imøtekomme fylkestingets forventninger vil fylkeskommunedirektøren ha behov for tid til omstrukturering og til å søke interne og eksterne samarbeidspartnere som kan

bidra til en best mulig måloppnåelse. For å lykkes med dette er det en forutsetning at klare styringslinjer og dedikert ledelse kommer raskt på plass.

Avklaringer knyttet til personalmessige endringer som følge av nye organisering, vil bli drøftet og omhandlet i fylkeskommunedirektørens saksfremlegg til fylkestinget.